

Literatuur

- Bales, R.F. (1950/2001). Categorieën voor een interactie-procesanalyse. In: J. Remmerswaal (2001), *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. Soest: Nelissen.
- Belbin, Meredith R. (1998). *Managementteams over succes- en faalfactoren voor teams*. Schoonhoven: Academic Service.
- Belbin, Meredith R. (2001). *Teamrollen op het werk*. Schoonhoven: Academic Service.
- Cleven, G. (2004). In *Scène. Dramatherapie en ervaringsgerichte werkvormen in hulpverlening en begeleiding*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Cleven, G. & Bruggen, R. van (2003, 2004, 2006). *Intervisiehuis (interne notities)*. Eindhoven: GGzE.
- Derks, L. & Hollander, J. (2001). *Essenties van NLP*. Utrecht: Servire.
- Dijk, B. van (2006). *Beïnvloed anderen, begin bij jezelf*. Zaltbommel: Thema.
- Dijksterhuis, A. (2007). *Het slimme onbewuste. Denken met gevoel*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Dinten, W. van (2006). *Met gevoel voor realiteit*. Delft: Eburon.
- Frijda, N. (2007). 'The law of emotion'. In: E. de Bruin, *NRC Handelsblad*, 14-07-2007.
- Gerrickens, P. *Handleiding bij de inspiratiekaarten*. www.kwaliteitenspel.nl
- Gerrickens, P. (1991, 2002). *Handleiding kwaliteitenspel*. Den Bosch: Peter Gerrickens.
- Gerrickens, P. *Handleiding waarden en normenspel*. www.kwaliteitenspel.nl
- Haans, T., (2006). *Parallelprocessen in organisaties. Begrippen, herkennen en aanpak*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Hattum, M. van & Hutschemaekers, G. (2000). *Vakwerk*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Homan, T. (2001). *Teamleren. Theorie en facilitatie*. Den Haag: Academic Service.
- Hoonhout, M. (2000). *Andere begeleidingsvormen*. In: Ph.H. van Praag & H.M. van Praag-van Asperen, *Handboek supervisie en intervisie*. Leusden: De Tijdstroom.
- Hutschemaekers, G. & Neijmeijer, L. (1998). *Beroepen in beweging*. Houten/Utrecht: Bohn Stafleu van Loghum/Trimbos-instituut.
- Jagt, N., Leufkens, N. & Rombouts, T. (1995). *Supervisie praktisch gezien kritisch bekeken*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Janzing, C. & Lansens, J. (1996). *Milieu therapie. Het arrangement van de klinisch-therapeutische zetting*. Assen: Van Gorcum.
- Katzenbach, J.R. & Smith, D.K. (1999). *The wisdom of teams. Creating the high-performance organization*. New York: Harper.
- Kessel, L. van (1988). *De leerweg in supervisie. Een model voor het geven van leerhulp*. In: *Supervisor worden, supervisor blijven*. VO-cahier no. 3, Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Kessel, van L. (2005). *Kolbs typologie van leerstijlen*. In: W. Regouin & F. Siegers, *Supervisie in opleiding en beroep 1983-2002. Verzameling tijdschriftartikelen uit de periode 1983-2002*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

- Kessels, J. (2000). Reflectie. Kennisontwikkeling en dialoog. Reflecties op een socratisch gesprek. *MO*, 2, 68-86.
- Kessels, J., Boers, E. & Mostert, P. (2002). *Vrije ruimte*. Amsterdam: Boom.
- Klomp, M. (1998). *Teambegeleiding*. In: *Handboek Jeugdzorg*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kooij, K., Kruijt, P. & Groen, R. (2000). *Teamrol en taal*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Leary, T. (1957). *Interpersonal diagnoses of personality*. New York: Ronald Press.
- Levine, B. (1982). *Groepspsychotherapie*. Deventer: Van Loghum Slaterus.
- Linge, R.H. van (2005). *Evidence based implementeren in de ggz*. Lectorale rede. Deventer: Scientia Kennistransfer GGZ.
- Lingsma, M. (2000). *Aan de slag met teamcoaching*. Baarn: Nelissen.
- Lingsma, M. & Scholten, M. (2001). *Coachen op competentieontwikkeling*. Baarn: Nelissen.
- Lugt, P.G. van der (2005). *Het (on)mogelijke spel in de zorg. Omgaan met complexiteit*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Meer, W. de & Rombouts, T. (2005). *Intervisie. Een wegwijzer*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (2001). *Geestelijke gezondheidszorg: brief van de minister over de voortgang van de herordering van de beroepenstructuur in de geestelijke gezondheidszorg*. Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2000-2001, 25424, nr. 35. Den Haag: Sdu.
- Ofman, D. & Weck-Capitein, R. van der (2003). *Organisatiealibi's. De kracht van enneaculturen*. Schiedam: Scriptorium Management.
- Praag, Ph.H. van & Praag-van Asperen, H.M. van (2000). *Handboek supervisie en interventie*. Leusden: De Tijdstroom.
- Regouin, W. (1999). *Supervisie. Gids voor supervisanten*. HBO-reeks gezondheidszorg en welzijn. Assen: Van Gorcum.
- Remmerswaal, J. (2001). *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. Soest: Nelissen.
- Remmerswaal, J. (eindredactie) (2005). *Groepswork als uitdaging*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Rensen, M. (2007). *Betere behandeling van vroeg getraumatiseerde. Perspectief, 1*. LCVT.
- Riso, D.R. & Hudson, R. (2001). *Enneagram basisboek*. Haarlem: Becht.
- Robbertz, K. (2006). *Parallele processen. Groepen 1(2)*.
- Schabracq, M. (2003). *De droomfabriek – Hoe word je wie je bent – Werk – Liefde – Betekenisgeving – Gezondheid – Vrije tijd – Wijsheid*. Utrecht Antwerpen: RVU educatieve omroep/Kosmos-Z&K Uitgevers.
- Schoemaker, M. (2006). *Organisatie-identiteit als concurrentievoordeel?* *HR Magazine* 2(1).
- Siegers, F. (1995). *Instellingssupervisie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Siegers, F. (2002). *Handboek supervisiekunde*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Smetsers, F. (2007). *Samenwerken in teams, een vanzelfsprekendheid? Een onderzoek naar condities die het samenwerken van professionals in teams beïnvloeden*. Proefschrift. Uitgave mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Faculteit der Managementwetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
- Stammes, N. *Performance consultancy. Een visie op interventie*. www.performanceconsultancy.nl
- Staveren, A. van (2007). *Zonder wrijving geen glans*. Assen: Van Gorcum.
- Stoffer, R. (2001). *Hoe nuttig is de teamvergadering?* *Maandblad Geestelijke volksgezondheid*, 56, 556-564.

- Tonkens, E. (2003). *Mondige Burgers, getemde professionals. Marktwerking, vraagsturing en professionaliteit in de publieke sector*. Utrecht: NIZW.
- Tuckman, B.W. & Jensen, M.A.C. (1977). Stages of small group development revisited. *Group and organization Studies*, 2, 419-427.
- Unen, C. van (2000). *De professionals. Hulpverleners tussen kwetsbaarheid en beheersing*. Delft: Eburon.
- Vegt, G.S. van der (2008). *Chemie of chaos? Uitdagingen bij het realiseren van groepspotentieel*. Oratie. Universiteit Groningen, Faculteit der Economie en Bedrijfskunde.
- Veldhuisen, A. van & Rovers, M. (2005). *Schaalvergroting en marktwerking in de zorg*. In: Anderssons Elffers Felix Jaarboek 2005. Tilburg: Tilboek.
- Verburg, H., Boerema, I. & Wiersma, D. (2006). *Zorgprogramma's van papier naar praktijk. Handreiking invoering zorgprogramma's*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Verhofstadt-Denève, L. (1994). *Zelfreflectie en persoonsontwikkeling, een handboek voor ontwikkelingsgerichte psychotherapie*. Leuven/Amersfoort: Acco.
- Vermeulen, P.J.L. (2002). *Parallele processen in de behandelsetting*. Lezing 21 februari, niet gepubliceerd.
- Vroemen, M.W. (1995). *Werken in een team: samen denken en doen*. Deventer: Kluwer.
- Weck-Capitein R. van der (2004). *Het enneagramspel. Leer jezelf diepgaand kennen*. Zaltbommel: Thema.
- West, M. (1996). *De dynamiek van een team*. Soest: Nelissen.
- Wierdsma, A.F.M. (2001). *Het gesproken woord geldt! Leiding geven aan co-creërend veranderen. Balanceren tussen broosheid en maakbaarheid*. Oratie NS-leerstoel Organiseren en co-creëren. Universiteit Nyenrode.

Websites

- www.ace-management-partners.nl voor testmateriaal en informatie over de teamrollen van Belbin en de Roos van Leary
- www.brancherapporten.minvws.nl voor ontwikkelingen binnen de gezondheidszorg
- www.ggz nederland.nl brancheorganisatie van instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg
- www.hetnieuwetrivium.nl voor filosoferen in organisaties
- www.hkz.nl voor stichting harmonisatie kwaliteitsbeoordeling in de zorgsector
- www.inscene-ppo.nl voor teambegeleiding, supervisie, begeleide intervisie en intervisietraining
- www.jeroenhendriksen.nl voor intervisie en coaching
- www.kwaliteitspel.nl voor spellen van Peter Gerrickens
- www.lvsb.nl voor (geregistreerde) supervisors en andere begeleidingsvormen
- www.performanceconsultancy.nl
- www.stichtingcoach.nl voor (gecertificeerde) coaches en andere begeleidingsvormen
- www.tgi-forum.com Ruth Cohn Instituut voor TGI
- www.trimbos.nl kennisinstituut voor de geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en maatschappelijke zorg
- www.vier-d.nl voor opleiding Themagecentreerde Interactie, TGI

Spellen

- Carr, Ph., Carr-Gomm, S. & Worthington, B. (ill.) (2005). *Het dierenorakel der druiden*. Haarlem: Altamira-Becht.

- Cleven, G. (2008). *Het teamraster. Spel voor teamdoelmatigheid*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Gerrickens, P. & Verstege, M. *Inspiratiespel*. www.kwaliteitenspel.nl
- Gerrickens, P. *Kwaliteitenspel*. www.kwaliteitenspel.nl
- Gerrickens, P., Verstege, M. & Dun, Z. van. *Waarden- en normenspel*. www.kwaliteitenspel.nl
- Ofman, D./De Kern Konsult (1992). *Het Kernkwadrantenspel*. Utrecht: Servire.
- Weck-Capitein, R. van (2004). *Het enneagramspel*. Zaltbommel: Thema.

Register

- actiebereidheid 54
- affectie 52
- afstand en nabijheid 35, 52, 76, 119, 147
- assertiviteit 115
- autonomie 40, 47

- beeldvorming 68, 180
- beeldvorming in team 107
- begeleide intervisie 108, 136, 205
- begeleider, positie van 205
- begeleidingsdeskundige 213
- begeleidingsvraag 21, 148
- behoeftehiërarchie (Maslow) 33
- bejegeningstijl 118
- beroepenstructuur 19
- beroepssocialisatie 76, 129
- besluiteloosheidspatroom 115
- besluitvorming in team 107
- betrouwbaarheid 52, 146
- bewust en onbewust 44
- bewustwording 45, 61
- bewustzijn
 - , transformatie van 145
 - , zintuiglijk 143
- bureaucratisering 138

- casuïstiekbespreking 108
- coaching, individueel 204
- collectief bewustzijn 77
- collegiale consultatie 66, 206
- communicatie
 - , bestaansniveau 51
 - , betrekkingniveau 51
 - , inhoudsniveau 51
- conflicten aangaan 40
- conflictfase 129
- conflicthantering 47
- contractering 204
 - , dubbel 210

- contracteringsfase 109
- controle 52
- cultuur 175
 - , ennea- 178
 - , machts- 176
 - , persoons- 176
 - , rol- 176

- diagnose-behandelcombinatie (DBC) 19
- dienstverband, teambegeleiding in 204
- doelgerichte rapportage 108
- doelrealisatie 109
- dramadriehoek 41
- dubbele contractering 210
- dynamiek, team- 29, 78

- egocentrisch handelen 40
- eigenwaarde 52
- elektronisch patiëntendossier 20
- emoties 53, 75, 129
 - , wet van de 54
- enneacultuur 178
- enneatypen 178
- erkenning 119, 125, 128
 - , behoefte 40, 51
- expliciteren 134

- faciliteren vs. controleren 109
- feedback 28, 34, 76, 188
 - , geven en krijgen 131
 - , leren geven en vragen 129
- feedbackloop 47

- gedrag 60
- gedragsverandering 47
- gelegenheidscoalitie 117
- gespreksinbreng in team 98

- Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ) 19
 hulpverlenerscarrière 30
 hulpverlenersideaal 28, 50
 humor 115
- identiteit 60
 ijsbergmodel 44
 ik en de ander 39
 incidentbespreking 119, 138
 inclusie 52
 individuele begeleiding 204
 instellingssuper-/interview 206
 interactie 55
 interactiebespreking 108, 129
 interactiebewustzijn 122
 interactiepatronen 29, 38, 41, 55, 103, 119
 interactiestijl 30, 105
 interne structurering van de teamtaak 100
 interventiestijl 118
 interventie 66, 96, 206, 210
 -, begeleid 108, 136, 205
 interviewtrainer 208
 intimiteitscrisis 139
 intuïtie 143
 invloedssferen 130
- kennisinnovatie 20
 kennismakingsfase 127
- Leary, Roos van 55
 leerklimaat 206
 leerstijl 30, 58, 145
 leren
 -, cognitieve, affectieve en metacognitieve activiteit 58
 -, drieslag 48
 -, dubbelslag 48
 -, een leven lang 45
 -, enkelslag 47
 -, professioneel leerproces 211
 -, professionele leervraag 211
 lerend team 143
 logische (denk)niveaus 60
- machtscultuur 176
 marktwerking 17
 MDR 19
 Möbiusring 189
- monodisciplinaire en multidisciplinaire teambegeleiding 151
 multidisciplinair samenspel, structuur 103
 multidisciplinair teamwerk 97
 multidisciplinaire richtlijnen (MDR) 19, 141
- omgeving, werk- 30, 34, 39
 onderzoeksruimte 145
 ontwikkelingsfase 131
 onveiligheid 116
 oordeelsvorming, in team 107
 openheid 117, 123, 148, 189
 overdracht en tegenoverdracht 79, 119
 overdrachtsbespreking 108
 overleven, patroon van 115
 overlevingsstrategie 116
 overtuigingen 60
- parallel proces 118, 120, 134
 -, constructief en destructief 120
 personeelsdruk 138
 persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) 108
 persoonlijkheid 60
 persoonscultuur 176
 piramide van teamdoelmatigheid 105, 108, 202
 plaats der moeite 188
 POP 108
 positie van begeleider 205
 prestatiefase 132
 proces-interactieanalyse 105
 professioneel handelen 43
 projectie 68
- reactiepatronen 115
 reflecteren 61, 66, 145
 -, interactie 30
 reflectie 188
 -, leerweg van 65
 reflecting team 134
 reflective practitioner 134
 resultaatverantwoordelijkheid 21
 rol 50
 rolcultuur 176
 Roos van Leary 55
 rust en intimiteit 34
- schaalvergroting 18

- sociaal-emotionele aspecten in groepen 104
 sociale behoefte 34
 socialisatie 38
 –, beroeps- 38
 –, levens- 38
 –, opleidings- 38
 socialisatieproces 29
 socialisatiethema's 39
 –, in de werkrelatie 41
 spiritualiteit 60
 structurele reflectie 117
 sturing 119, 133
 supervisie 66, 206
 –, individueel 204

 taakaspecten in groepen 104
 taakcultuur 176
 team
 –, afstemming van ieders bijdrage 98
 –, basisbehoeften 98
 –, beeldvorming in 107
 –, besluitvorming in 107
 –, betrekken bij 180
 –, definitie 97
 –, evaluatie in 99
 –, gefragmenteerd 116
 –, gesloten 116
 –, interactie in 100
 –, interactionele vaardigheden 98
 –, lerend 143
 –, los-zand- 116
 –, mate van samenwerking 100
 –, multidisciplinair 97
 –, omvang 98
 –, onderlinge afhankelijkheid 98
 –, oordeelsvorming 107
 –, reflecting 134
 –, samenwerking 98
 –, subgroepen 98
 –, symbiotisch 116
 teamanalyse 140
 teambegeleiding
 –, in dienstverband 204
 –, mono- en multidisciplinair 151
 –, per opdracht 204
 teambuilding 136
 teamdoelmatigheidspiramide 105, 108, 202
 teamdynamiek 29, 78
 teamkernkwadrant 140
 teamontwikkeling, fasen 127
 teamontwikkelingscyclus 139
 teamontwikkelingsplan (TOP) 108
 teampatronen 116
 teamraster 78, 143
 territoriumgedrag 46
 therapievraag 75
 TOP 108
 transactionele analyse 41

 vaardigheden 60
 vechten, vluchten, bevriezen en onderwerpen 46
 veiligheid 52, 127, 138
 veiligheid en zekerheid 34
 vermaatschappelijking 17
 vertrouwen 39
 vrije ruimte 66, 145

 waardering en erkenning 35
 werkomgeving 30, 34, 39, 60
 werkvormen 21, 151, 209
 wij-gevoel 117

 zelfbeeld 63
 zelfherkenning 63
 zelfinzicht 75
 zelfkennis 42
 zelfreflectie 125
 zelfrespect 51
 zelfsturing 75, 118, 124, 125, 133, 138, 146, 188, 211
 zelfverwezenlijking en -ontplooiing 35
 zintuiglijk bewustzijn 143
 zorgprogrammering 18